

Oulun seudun
työllisyysalue

**Lausunto Eduskunnan valtiovarainvaliokunnan työ- ja elinkeinojaostolle Valtion
talousarviosta 2026 (HE 99/2025) : Kuntien järjestämisvastuulle ja osaksi kuntien
valtionosuusmomenttia siirtyneiden työvoimapalveluiden tilannekatsaus ja
kipupisteet työllisyysalueilla**

Työllisyysjohtaja Mari Rautiainen, Oulun kaupunki, BusinessOulu –
liikelaitos, Oulun seudun työllisyysalue

Oulun seudun työllisyysalue

- Yhteistoimintasopimus ja järjestämissuunnitelma hyväksyttiin syksyllä 2023 kaikissa työllisyysalueen kunnissa
- Työvoimapohja yli 130 000, yli 80% työikäisistä asuu vastuukunta Oulussa
- Työllisyysalueen sopimuskunnille on siirretty Kuntal 54§ mukaisesti toimivalta työnhakijoiden ja työnantajien arkipalveluihin
- Vastuukunta vastaa kokonaisuudesta, hankinnoista, tukien ja avustusten myöntämisestä ja maksatuksesta, erilaisista asiantuntijapalveluista

"Osapuolet sitoutuvat kehittämään työllisyysalueen yhteistä toimintamallia työllisyysalueen eduksi ja toimimaan sen mukaisesti. Toimintamallissa huomioidaan kuntien erilaisuus."

Yhteistoimintasopimus

Oulun seudun
työllisyysalue

Työvoimapalveluiden tilannekatsaus

Siirtymävaiheesta normaaliin toimintaan

- Asiakastyö käynnissä, työllisyysalueen hankkimiin palveluihin ohjaus sujuu.
- Paljon vaikuttamistyötä tehtävänä valtakunnallisesti (C6 ja C23, 45 työllisyysalueen verkosto)

- **Missä onnistuimme?**

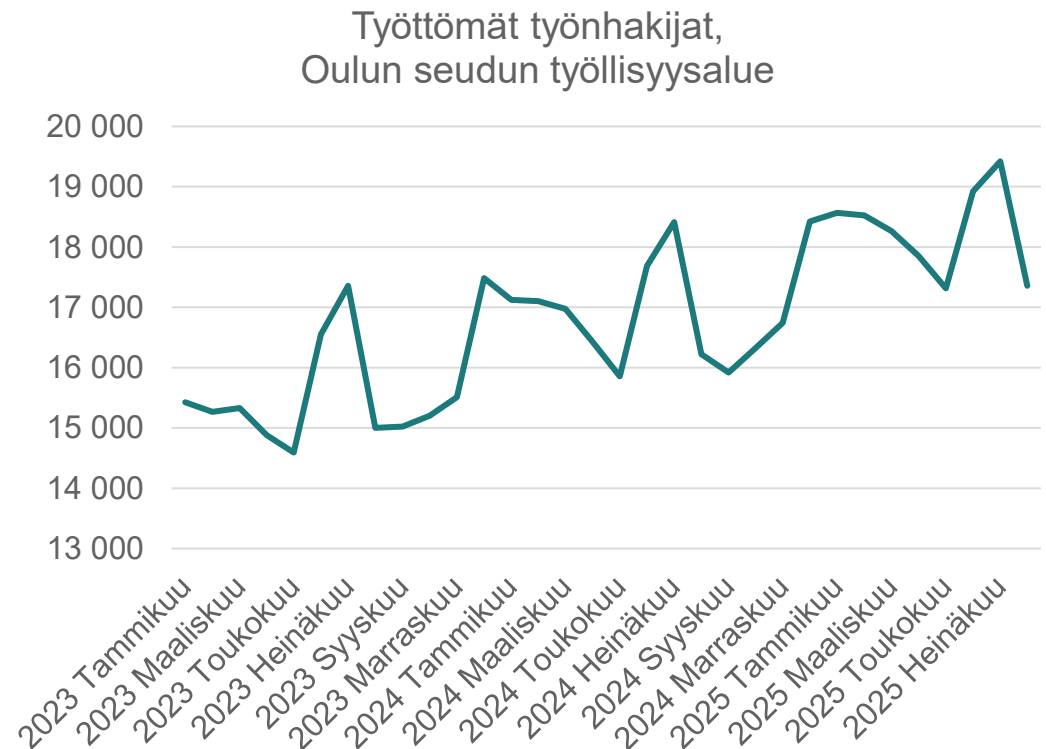
- Budjetointi: Asiakkaille hankittavat palvelut, palkkatuet ja avustukset
- Elinkeinopalvelut ja työllisyyspalvelut yhdistävä toimintamalli BusinessOulussa ja useissa muissa työllisyysalueen kunnissa
- Työnvälitys tavoitteena, palveluna ja prosessina
- Kumppaniyhteistyö niin työllisyysalueen sisällä kuin laajemmin ekosysteemissä

- **Mikä haastaa?**

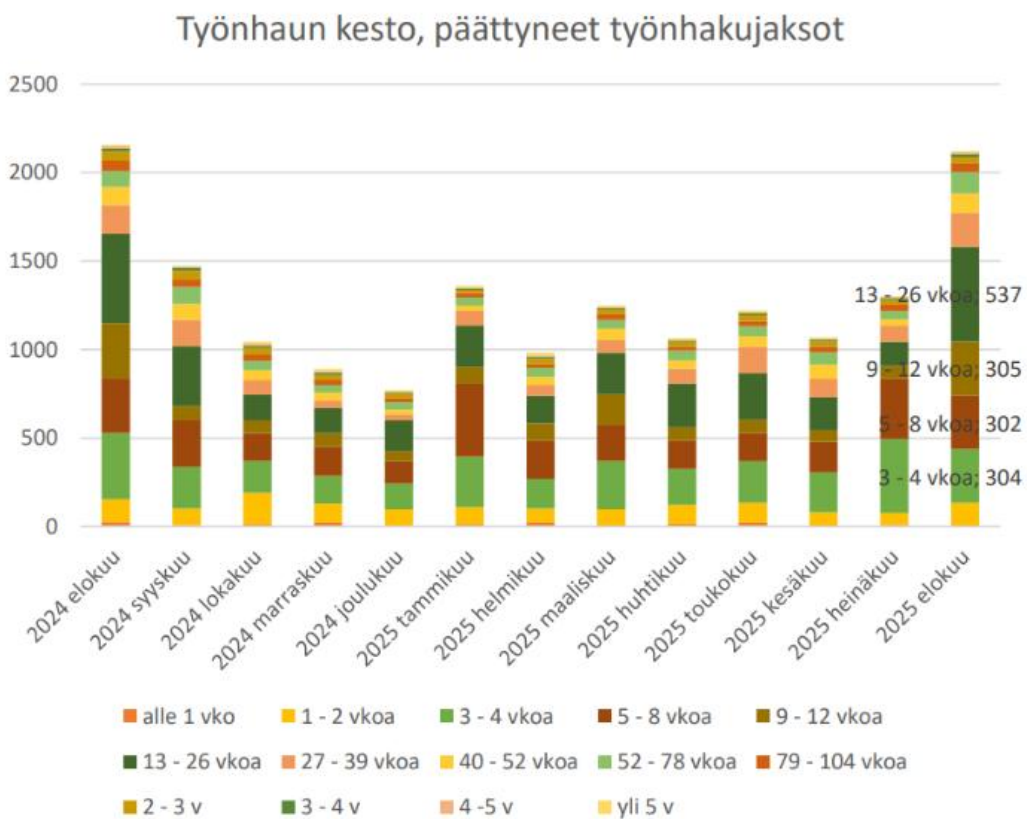
- Työmarkkinatilanne + toimeentulotukiuudistus = monihaasteiset asiakkaat
- Hyvinvointialueen palveluvaje
- Tietojärjestelmien ja seurannan haasteet: TE-toimistoille rakennetut järjestelmät ja niistä saatava data + mittarit eivät palvele uutta tapaa toimia
- Talous: rahoituksessa on kahden vuoden viive, kuntien on käytettävä runsaasti omaa rahoitusta valtionosuuden päälle

Työttömyyden kehitys ja työnhakijat ryhmittäin Oulun seudun työllisyysalueella

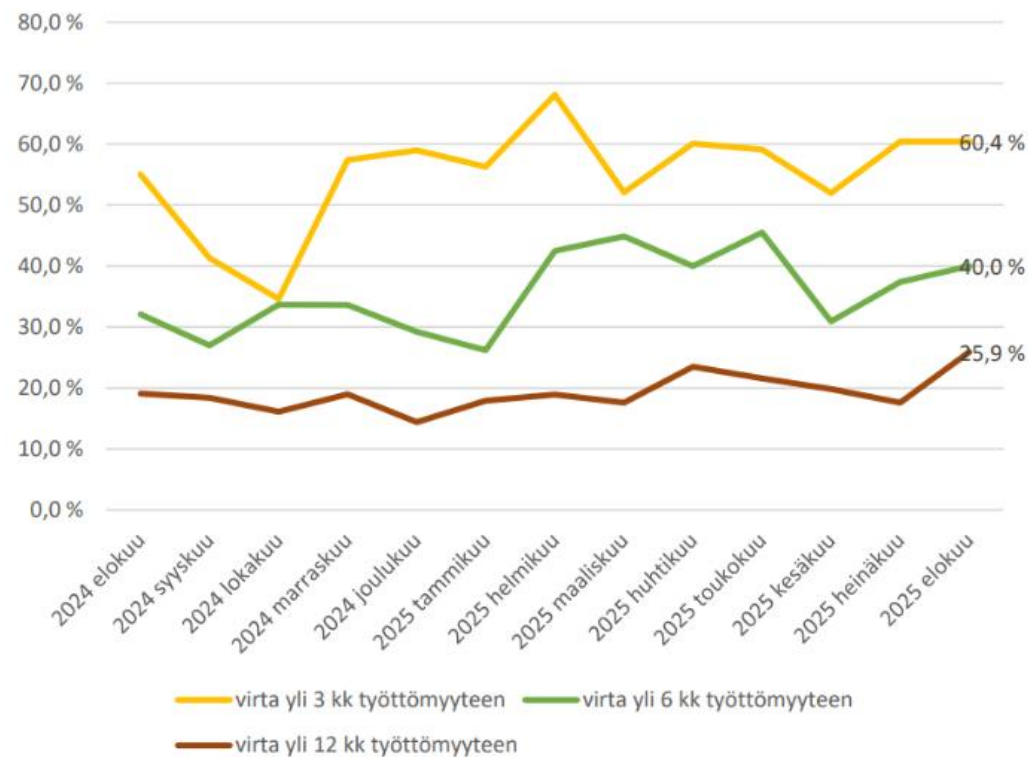
TYÖNHAKIJAT ELOKUU 2025	LKM	%
00 Työllistetty	589	2 %
01 Työssä yleisillä työmarkk.	2 454	9 %
02 Työtön	16 560	60 %
03 Lomautettu	798	3 %
04 Lyhennetyllä työvkolla	346	1 %
05 Työvoiman ulkopuolella	488	2 %
06 Työttömyyseläkkeellä	0	0 %
07 Työllistym. ed. palvelussa	833	3 %
08 Koulutuksessa	2 898	10 %
09 Osa-aikatyössä	2 765	10 %
- Tuntematon	7	0 %
Työllisyyskoodit yhteensä	27 738	100 %

Työnhakujaksojen kesto

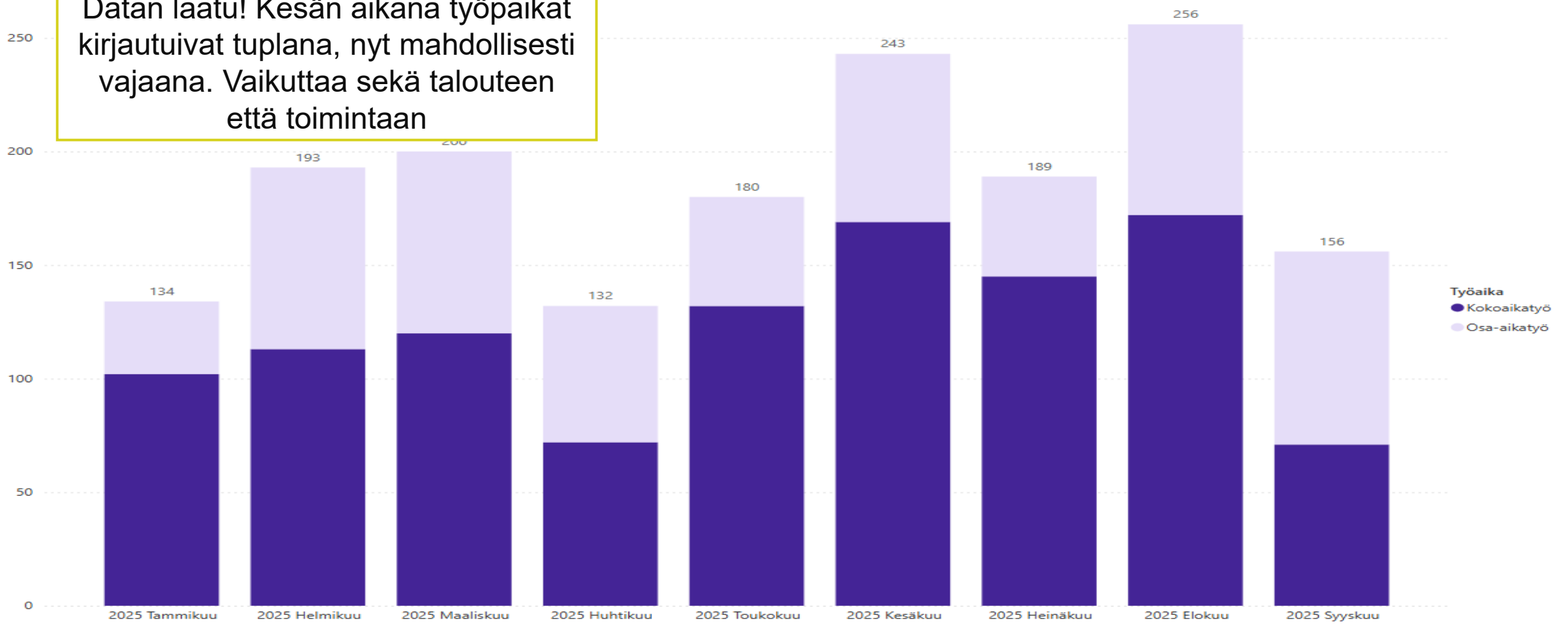

Virtatiedot

Avoimet työpaikat, Oulun seudun työllisyysalue

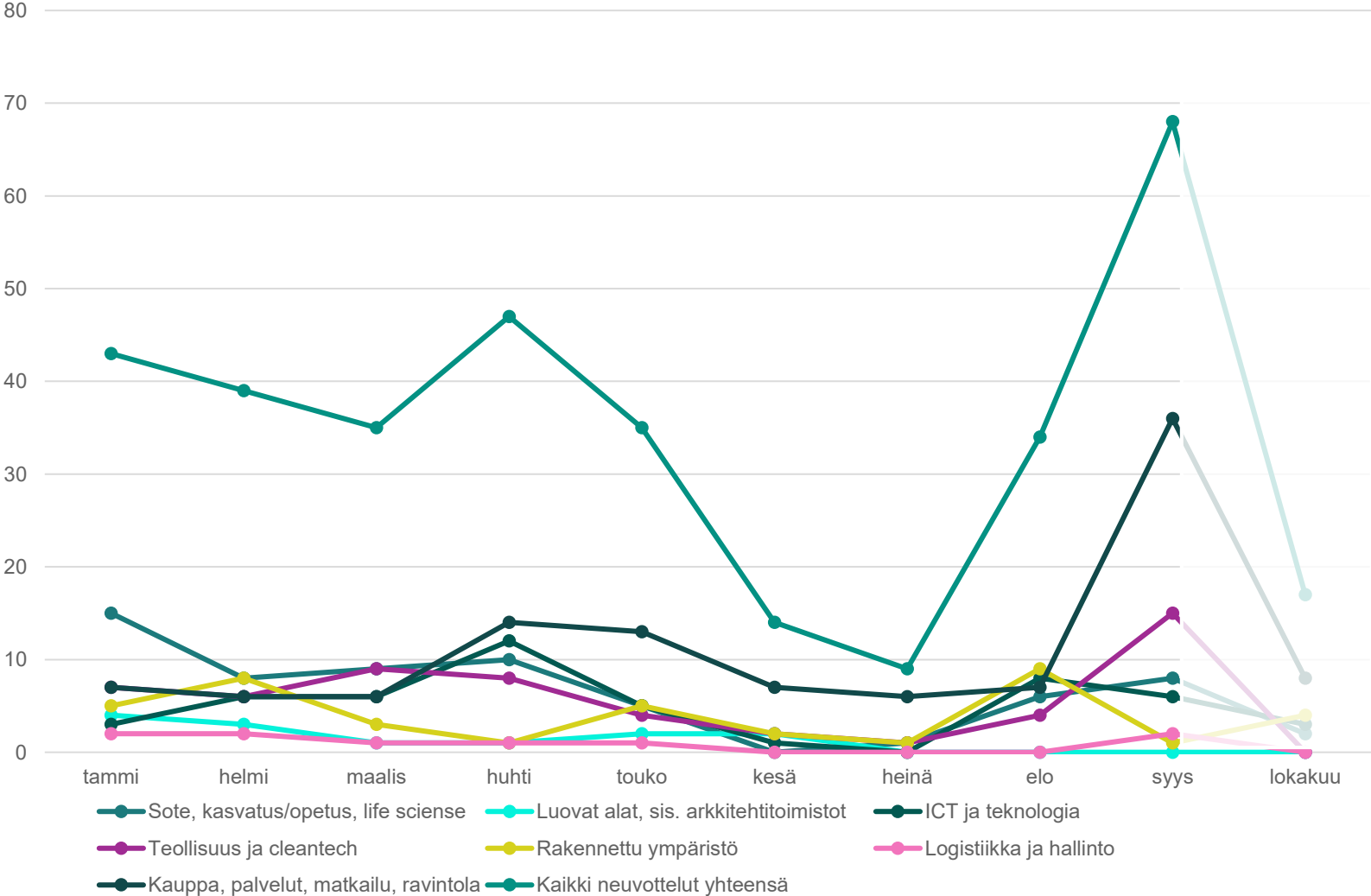
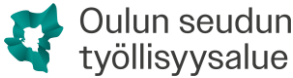
Datan laatu! Kesän aikana työpaikat kirjautuivat tuplana, nyt mahdollisesti vajaana. Vaikuttaa sekä talouteen että toimintaan

Muutosneuvotteluilmoitukset Oulun seudun työllisyysalueella 2025 (tilanne 9.10.25)

Vuosi 2025 on ollut vilkas;
ilmoituksia vastaanotettu 341
kpl 9.10.2025)

YT-laki muuttui heinäkuun
alussa ja vain suuremmilla väh.
50 työllistävillä yrityksillä
velvollisuus ilmoittaa
irtisanomisista
työvoimaviranomaiselle (ennen
20)

Lähde: Oulun seudun työllisyysalueen oma kirjanpito vastaanotetuista muutosneuvotteluilmoituksista lokakuu 2025

Ostopalvelut

- Sidonta-aste vuoden 2025 määrärahoista on noin 73 % eli 4,7 milj. €
- Yritysten kanssa yhdessä rahoitettavia koulutuksia on käynnistynyt/käynnistymässä hyvin: 10 kpl
 - Yhteishankintojen teemoja: Ohjelmistokehitys, myynti ja markkinointi, telineasentaja, taloushallinto, projektihallinta, esihenkilöksi matkailu- ja ravintola-alalle, vihreä siirtymä
 - Tekoäly läpileikkaavana teemana soveltuvissa asiantuntijakoulutuksista
- Maahanmuuttajien kotoutumiskoulutuksia käynnistynyt useita, ensi vuonna toteutetaan myös in-house ostona: merkittävä osa työllisyysalueen ostopalvelubudjetista kuluu tähän. 5 milj € /7,6 milj €
- Ensi vuodelle on sidottu päätöksillä ja sopimuksilla noin 2 milj. €, joista kotoutumiskoulutusten osuus on reilu 1,5 milj. € eli 76 %.

Palkkatuki ja avustukset työllisyysalueella

	Talousarvio (muutettu) 2025	012025	022025	032025	042025	052025	062025	072025	082025	Toteuma yhteensä
Tuet ja kustannuskorvaukset	-11 391 204	-10 710	-174 852	-653 295	-546 222	-972 183	-842 305	-778 852	-868 599	-4 847 019
Palkkatuki	-9 328 211	0	-33 898	-517 781	-413 404	-783 050	-680 883	-624 235	-718 790	-3 772 040
Työll.tuki 55 v täyttäneille	-300 000	0	0	-1 001	-3 571	-15 575	-7 667	-8 383	-13 816	-50 012
Starttiraha	-1 712 993	-10 530	-130 719	-120 980	-108 087	-153 633	-126 546	-127 166	-124 411	-902 072
Kustannuskorvaukset	-50 000	-180	-10 236	-13 534	-21 160	-19 924	-27 209	-19 068	-11 582	-122 894

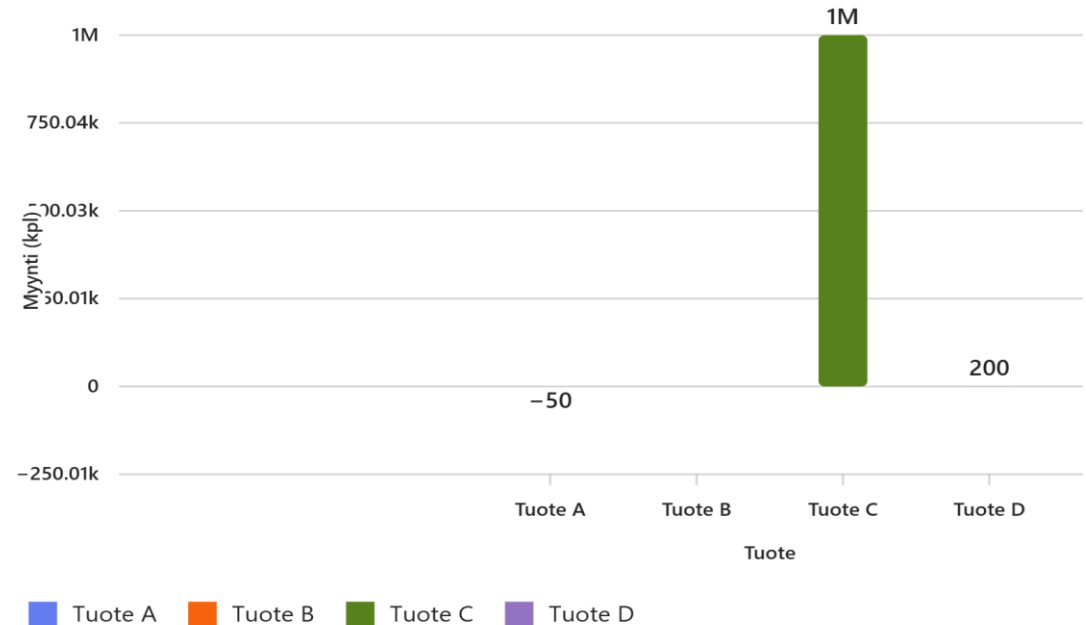
MÄÄRÄRAHOJEN SIDONTA 12.9.2025 Työllistämispalvelut (palkkatuki, työllistämistuki 55 vuotta täyttäneille, starttiraha, työolosuhteiden järjestelytuki)

Budjetti 2025	Sidottu 2025	Sidottu 2025 %	Sitomatta 2025	Sidontavaraus 2026	Sidontavaraus 2027
11 366 204 eur	9 816 391 eur	86,4 %	1 549 813 eur	2 193 365 eur	66 442 eur

Talousarviossa onnistuttiin, palvelutuotanto on käynnistynyt lähes suunnitellusti muutosvuonna.

Palveluissa olevat asiakkaat

- Suunnitellut koulutukset ovat käynnistyneet, myös OKM-rahoitteisiin asiakasohjaus sujuu
- **Lukuja ei esitetä, koska KEHAn tuottama valtakunnallinen data ei kerro todellisuudesta:**
 - Työkokeilujen luvut eivät kirjaudu järjestelmään
 - Osa koulutuksista ja valmennuksista ei kirjaudu järjestelmään oikein
 - Kunnan omissa palveluissa (mm. työhönvalmennus, työkykykoordinaattorit) olevat asiakkaat eivät näy laisinkaan.

Tekoälyn laatima kuvituskuva

Kipupisteet

Mikä on työvoimaviranomaisen tehtävä?

Uudistukset laajentavat työvoimaviranomaisten vastuuta asiakkaista, joita emme pysty auttamaan.

Kaikki erityisesti sosiaalipalveluja tarvitsevat kuuluvat ensisijaisesti hyvinvointialueiden palveluiden piiriin.

Mikäli työvoimaviranomaisen tehtäviä laajennetaan tulee uusista palveluista ja asiakastyöstä aiheutuvat kustannukset huomioida täysimääräisesti rahoituksessa.

Oulun seudun
työllisyysalue

Mikä on hyvinvointialueiden vastuu asiakkaista, joilla ei ole työ- tai toimintakykyä jäljellä?

STM /VM
Sosiaaliturvauudistuksella kuntien työnhakijaksi ohjataan asiakkaita jotka eivät ole tosiasiassa työmarkkinoiden käytettävissä

STM /VM/ TEM toimivat sektoreillaan tehden työllisyyteen vaikuttavia toimia huomioimatta ristikkäisvaikutuksia

TEM
Työllisyysuudistuksessa kuntien määräävä mittari on työttömyysturvan maksuosuus – vahva kannustin ohjata asiakkaita työhön

Elinvoima on kunnille nro1.

Osaava työvoima nähdään tärkeänä osana elinvoimaa.

On kuntien etu, halu ja toiminnan tavoite että mahdollisimman moni etenee töihin.

Tähän meidän tulisi keskittyä

Asiakastyö

- Asiakkuuteen virtaa hyvinvointialueen palveluvajeen ja toimeentulotukiuudistuksen myötä henkilöitä, jotka eivät ole työkykyisiä eivätkä työvoimaviranomaisen palveluin tai edes meidän kumppanien palveluin autettavissa.
- Johtaa jatkuvaan selvittelyyn kierteeseen ja työllistää sekä työvoimaviranomaista että hyvinvointialuetta ja KELAA

Arjen esimerkki 1:

62 v asiakkaalla paljon terveyshaasteita, **hyvinvointialue on evännyt pääsyn kuntouttavaan työtoimintaan koska katsoo että paluu työelämään ei ole realistinen vaihtoehto.**

Arjen esimerkki 2:

Asiakas päätenyt työttömäksi yritystoiminnan lakattua äkillisen työ- ja toimintakykyä lamauttavan sairaskohtauksen vuoksi. Työttömyysetuutta maksettu 550+ päivää, työvoimaviranomainen on tehnyt huoli-ilmoituksen asiakkaan omasta pyynnöstä.

HVA sosiaaliohjaaja ei ottanut asiakkuutta tutkittavaksi koska toimintakyvyn asiakas ei sairaskohtauksen jälkitilan vuoksi puhelussa muistanut miksi hän oli pyytänyt työvoimaviranomaista tekemään huoli-ilmoituksen.

Arjen esimerkki 3:

”Asiakkaalle myönnetty sairauspäiväraha toukokuun 2026 loppuun, joten sovimme tässä alkusyksystä, että päätetään työnhaku tässä vaiheessa ja ilmoittautuu sitten asiakkaaksi, kun sairauspäiväraha on päättymässä, mikäli ei jatkosta ole tietoa. Nyt Kela sanonut, että työnhaku pitää olla voimassa sairauspäivärahan ajan. **Asiakas on kokonaan työkyvytön.** Lieneekö niin, että pikku hiljaa kaikki Kelan asiakkaat ovat myös työllisyyspalveluiden asiakkaita tilanteeseen katsomatta?”

Omavalmentajan viesti esihenkilölleen.

Liikevaihto	23 747 125
Valm. ja kesk.er. tuott. varastojen lis./väh.	0
Valmistus omaan käyttöön	0
Liiketoiminnan muut tuotot	764 414
Tuet ja avustukset kaupungilta	61 116 825
Materiaalit ja palvelut	-11 319 343
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-45 952
Ostot tilikauden aikana	-45 952
Varastojen lisäys/vähennys	0
Palvelujen ostot	-11 273 391
Henkilöstökulut	-20 157 098
Palkat ja palkkiot	-16 382 762
Henkilösivukulut	-3 774 336
Eläkekulut	-3 266 862
Muut henkilösivukulut	-507 474
Poistot ja arvonalenemiset	-30 000
Suunnitelman mukaiset poistot	-30 000
Arvonalentumiset	0
Liiketoiminnan muut kulut	-54 121 923
Liikelylijäämä (-alijäämä)	0

Rahoitus 2025

- TA 2025 Työllisyyspalvelut yhteensä (työllisyysalue + Business Oulun oma toiminta) sis. työttömyysturva
- Työllisyyspalveluiden rahoituksen lisäys vs. v. 2024: **43,4 Meur**
- Siirtyneiden palveluiden perusteella saatu vos-rahoitus v. 2025: 32,1 Meur

Oulun kaupungin lisäpanos 11,3 M eur palveluhin ja 6 M eur työttömyysturvaan

Työvoimapalvelujen rahoitus - palvelut

- TE-uudistuksen yhteydessä kunnille korvattiin siirtyvien palveluiden rahoitus sekä työttömyysturvan maksuvastuun laajeneminen. Palvelujen rahoitus sisältyy osana peruspalvelujen valtionosuutta, joka on yleiskatteista.
- Rahoitus perustuu laskennallisiin kustannuksiin, jotka määräytyvät laajan työttömyyden, työikäisten määrän ja vieraskielisyyden perusteella. Vuoden 2026 valtionosuusrahoitus pohjautuu vuoden 2024 tilastoihin.
- **Palvelurahoituksessa on jatkuva kahden vuoden viive, minkä vuoksi rahoitus ei vastaa sen hetken palvelutarvetta, jonka mukaan kustannukset syntyvät.**

→ Tämä on erityinen ongelma tilanteessa jossa työttömyys on lähtenyt kasvuun

Työvoimapalvelujen rahoitus - työttömyysturvamenot

- TE-uudistuksen yhteydessä kunnille myönnetty työttömyysturvamenojen korvaus perustuu vuoden 2023 työttömyystilanteen poikkileikkaustietoihin.
 - Tämä rahoitusmalli ei ota huomioon toimintaympäristön muutoksia, kuten työttömyyden tai asukasmäärän vaihteluja, jotka kuitenkin vaikuttavat merkittävästi aiheutuviin kustannuksiin.
- Valtionosuusrahoituksessa esimerkiksi Oulun kaupungilla on huomattava vaje (11M eur) verrattuna vuoden 2026 arvioituun kustannustasoon. Kasvukaupunkien ja kehittyvien alueiden kustannuspainetta lisää, vaikka työttömyys laskisi.
- **Työttömyysturvamenojen rahoituksessa tulisi ottaa huomioon toimintaympäristön muutokset, kuten väestönkasvu, sairastavuus ja ikärakenne.**
- **Palvelurahoituksen viive, työttömyysturvamenojen rahoituksen heikko reagointi toimintaympäristön muutoksiin sekä työttömyyden vaikutukset työttömyysturvamenojen kehitykseen aiheuttavat merkittäviä, nopeita ja vaikeasti ennustettavia kustannusvaikutuksia, joiden sovittaminen kuntien budjettiin on haastavaa.**

Työvoimapalvelujen rahoitus

- Vuodelle 2026 on suunnitteilla useita lakiuudistuksia, jotka vaikuttavat kuntien tehtäviin ja talouteen.
 - lakiuudistusten budjettivaikutuksia kuntiin ei ole riittävästi otettu huomioon.
- Toimeentulolakiin ehdotetut muutokset lisäävät merkittävästi työllisyyspalvelujen asiakasmäärää, mikä kasvattaa palvelutarpeita, resursseja ja kustannuksia. Oulun seudun työllisyysalueella asiakasmäärän arvioidaan kasvavan noin 3000 henkilöllä lakimuutoksen seurauksena. Laskennallinen kustannusvaikutus on aktivointiasteesta riippuen noin 3-5 miljoonaa euroa.
- **Oulun kaupungin mukaan valtion tulee korvata kunnille etuuskulujen lisäksi myös lakimuutoksista aiheutuvat palveluprosessien kustannukset.** Oulussa tämä on kompensaation jälkeen n. 3,7 miljoonaa euroa.
- **VOS-rahoituksen vähentämisen sijaan sääntelyn keventämisestä vapautuvat resurssit tulee suunnata työvoimaviranomaisen ydintehtäviin, kuten työnvälitykseen, osaavan työvoiman turvaamiseen, uusien yritysten tukemiseen sekä yritysten toimintaedellytysten varmistamiseen.**

**Lisää asiakkaita +
lisää tehtäviä
→ lisää rahoitusta?**

Kuntouttava työtoiminta lakkaa
hyvinvointialueilta, työllisyysalueille
vastuu asiakkaiden palvelusta

Nuorten työllistämissetelin jako
työllisyysalueille

Toimeentulotukiasiakkaiden
tilanteiden laajat selvittelyt ja
ohjaus eteenpäin

Rahoituksen haasteet

01

Kunnille siirtyneiden työvoimapalvelujen perusteella maksettu lisäys yleiskatteisessa voim-rahoituksessa ei riitä kompensoimaan palvelujen kustannuksia.

02

Palveluiden rahoituksessa on kahden vuoden viive, mikä haastaa erityisesti muutostilanteissa ja työttömyyden noustessa

03

Työttömyysturvan kuntaosuuden laajentamisen kompensatio kunnille on kiinteä. Kasvukunnissa työttömyysturvan kustannukset voivat nousta vaikka työttömyys laskisi.

04

Lakimuutokset mm. toimeentulolain uudistus lisäävät työllisyyspalveluiden asiakasmäärää, palvelu ja etuus kustannuksia

Työllisyysalueiden ei toivottu kehitys etuusautomaateiksi?

Avoimien työpaikkojen määrä on romahtanut

Toimeentulotukiuudistus tuo lisää työ- ja toimintakyvyttömiä asiakkaita "ensisijaisen etuuden piiriin"

Välityömarkkinoiden rahoituspohja on kaventunut (Työllisyyspoliittinen avustus poistunut, STEA, nuorten työpaja-avustus, ESR)

Palkkatuen käyttö ei ole kannattavaa asiakkaalle eikä kunnalle

Hyvinvointialueet eivät pysty tarjoamaan riittäviä palveluita työikäisille

Työllisyysalueiden resurssit ja keinot eivät riitä

Kohdennamme toiminnan etuuslausuntoihin → julkisen talouden kestävyys?

Kysymys valiokunnan jäsenille

Talousarvioesityksessä todetaan, että **hallitusohjelman mukaan hallitus huolehtii, että TE-palvelujen rahoitus, ohjausjärjestelmä ja asiakaspalvelun lainsäädäntö turvaavat kuntien *todelliset mahdollisuudet* kohtaanto-ongelmien ratkaisemisessa kannustinjärjestelmän edellyttämällä tavalla (HE 99/2025Vp s. 623).**

- *Onko näin?*

Kiitokset

Lisätietoa: Mari Rautiainen

Työllisyysjohtaja, työllisyyspalvelut ja Oulun seudun työllisyysalue

044 703 1370 mari.rautiainen@businessoulu.com